

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie III./2020
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 140/2019
populárny názov	Určenie tarifnej odmeny advokáta
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.02.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Základná hodnota tarifnej odmeny advokátov sa stanovuje podľa tarifnej hodnoty veci alebo práva, a pritom tarifnou hodnotou sa rozumie výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka (§ 9 a § 10 vyhlášky). Pokiaľ sú teda vec, právo alebo plnenie, ktoré sú predmetom súdneho, sporu peniazmi oceniteľné, potom sa táto suma považuje za základ pre tarifnú hodnotu aj vo veciach určenia vlastníckeho práva k takejto veci, pretože citované ustanovenia vyhlášky dôsledne rozlišujú situácie pre náhrady trov konania, keď je predmet právneho sporu, o ktorom vlastníctve sa rozhoduje, peniazmi oceniteľný a keď nie je.
skutkový stav a základné fakty	Žalobca (Mesto Košice) sa v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II domáhal voči žalovaným ako sťažovateľom určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Okresný súd rozsudkom žalobu žalobcu zamietol a priznal sťažovateľom nárok na náhradu trov konania v plnej výške, o ktorej mal súd rozhodnúť samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka priznal žalovaným v 1., v 3. až 20. rade trovy konania určené podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z.. Žalovanému v 2. rade a žalovanej v 21. rade náhradu trov konania nepriznal. Žalovaní (sťažovatelia) podali proti uzneseniu sťažnosť, o ktorej sudca rozhodol tak, že rozhodnutie zmenil iba čo do výšky priznanej náhrady (uznal niektoré úkony, ktoré vyšší súdny úradník neuznal), avšak nie čo do právneho základu, teda naďalej neaplikoval § 9 ods. 1 a § 10 ods. 1, 2 vyhlášky.
z odôvodnenia	V okolnostiach posudzovaného prípadu okresný súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa nároku na náhradu trov konania zmenil tak, že žalobca je povinný nahradiť žalovaným v 1. a v 3. až 20. rade trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia vo výške 9 847,55 €.

Podľa § 9 ods. 1 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci alebo práva a podľa úkonov právnej služby, ktoré advokát vo veci vykonal, ak táto vyhláška neustanovuje inak.

Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky, hodnota záväzku a hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

Sťažovatelia sú presvedčení, že napadnuté uznesenie trpí nedostatkom náležitého a presvedčivého odôvodnenia skutočností, ktoré viedli okresný súd k záveru o určení náhrady trov právneho zastúpenia v konaní o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nie podľa hodnoty nehnuteľnosti, ale vo výške jednej trinástiny výpočtového základu, čo má za následok nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia.

Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

V okolnostiach danej veci je podľa názoru ústavného súdu nevyhnutné poukázať na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 119/2012 zo 16. mája 2012 a nález sp. zn. II. ÚS 583/2013 z 11. decembra 2014, podľa ktorých základná hodnota tarifnej odmeny advokátov sa stanovuje podľa tarifnej hodnoty veci alebo práva, a pritom tarifnou hodnotou sa rozumie výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka (§ 9 a § 10 vyhlášky). Pokiaľ sú teda vec, právo alebo plnenie, ktoré sú predmetom súdneho, sporu peniazmi oceníteľné, potom sa táto suma považuje za základ pre tarifnú hodnotu aj vo veciach určenia vlastníckeho práva k takejto veci, pretože citované ustanovenia vyhlášky dôsledne rozlišujú situácie pre náhrady trov konania, keď je predmet právneho sporu, o ktorom vlastníctve sa rozhoduje, peniazmi oceníteľný a keď nie je. Inými slovami, explicitná úprava § 9 ods. 1 vyhlášky vylučuje použitie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

Predmetom sporu vo veci sťažovateľov bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Vlastnícke právo k nehnuteľnosti bolo v danom prípade oceníteľné peniazmi, v dôsledku čoho okresný súd pri priznávaní náhrady trov

	<p>konania nemohol vychádzať z tarifnej odmeny ustanovenej v § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, ale bol povinný na vec aplikovať § 10 ods. 2 vyhlášky.</p> <p>Právo na priznanie primeranej a právny predpismi stanovenej náhrady trov konania, ktoré úspešnej strane v konaní vzniknú, je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces. Ak okresný súd náhradu trov právneho zastúpenia v správnej výške určenej podľa príslušnej právnej normy sťažovateľom nepriznal, odoprel im ochranu už označených práv.</p> <p>Za splnenia zákonom stavených podmienok hodnotu veci pri rozhodovaní o náhrade trov konania je možné určiť nielen na základe znaleckého posudku, ale aj na základe odborného vyjadrenia vyžiadaného od odborne spôsobilej osoby (napríklad realitná kancelária) alebo na základe vlastného odhadu súdu.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice II z 28. mája 2019 porušené boli. 2. Uznesenie Okresného súdu Košice II z 28. mája 2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. 3. Okresný súd Košice II je povinný nahradiť trovy.
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 119/2012, II. ÚS 583/2013
súvisiace právne predpisy	vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	advokát, advokácia-advokátska tarifa trovy konania-náklady konania

Uznesenie:

spisová značka	IV. ÚS 23/2020
populárny názov	Upomínacie konanie - nedoručenie sťažnosti
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	22.01.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Upomínacie konanie predstavuje skrátený (zjednodušený) spôsob konania a v porovnaní s obvyklým priebehom konania vykazuje výrazné odlišnosti. Najdôležitejšou odlišnosťou je, že v upomínacom konaní nie je pred vydaním rozhodnutia zisťovaný úplný skutkový stav ako pred vydaním iného rozhodnutia vo veci samej, skúmané je splnenie procesných podmienok. Na vydanie

	<p>samotného platobného rozkazu nie je potrebné vyjadrenie protistrany, podľa § 12 ods. 1 zákona o upomínacom konaní môže súd odmietnuť odpor proti platobnému rozkazu aj bez toho, aby vyzýval žalobcu na vyjadrenie, čiže celkom zjavne je tu v určitých procesných aspektoch obmedzená povinnosť konajúceho súdu bezodkladne doručovať podanie sporovej strany jej protistrane.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ v procesnej pozícii žalobcu si v upomínacom konaní vedenom na okresnom súde návrhom na vydanie platobného rozkazu uplatnil nárok na zaplatenie sumy 88 055,02 € s príslušenstvom. Okresný súd uvedenému návrhu v celom rozsahu vyhovel a 15. marca 2019 vydal vo veci platobný rozkaz. Proti uvedenému platobnému rozkazu podal žalovaný odpor (5. apríla 2019), ktorý síce podal elektronicky do elektronickej schránky okresného súdu, avšak nebol podaný prostredníctvom na to určeného elektronickeho formulára. Vzhľadom na uvedené okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom uznesením z 24. apríla 2019 odmietol odpor žalovaného proti predmetnému platobnému rozkazu. Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný sťažnosť, v ktorej namietal, že odmietnutie odporu je nesprávne, pretože žalovaný nebol v platobnom rozkaze poučený o následkoch spojených s tým, že ak nepodá odpor elektronicky prostredníctvom na to určeného elektronickeho formulára, bude takýto odpor odmietnutý. Na základe tejto sťažnosti vydal okresný súd obsadený sudcom napadnuté uznesenie, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu o odmietnutí odporu a vec v celom rozsahu vrátil vyššiemu súdnemu úradníkovi na nové rozhodnutie o podanom odpore proti platobnému rozkazu. Napadnuté uznesenie bolo sťažovateľovi doručené do elektronickej schránky jeho právneho zástupcu a nadobudlo právoplatnosť 30. júla 2019. Následne okresný súd opätovne doručil žalovanému platobný rozkaz z 15. marca 2019 (8. júla 2019) a žalovaný proti platobnému rozkazu opätovne podal odpor (17. júla 2019). Okresný súd potom vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k odporu žalovaného doručenému okresnému súdu 17. júla 2019, a zároveň ho vyzval, aby v lehote 15 dní od doručenia tejto výzvy navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci. Upovedomením o postúpení veci z 24. septembra 2019 okresný súd napokon postúpil vec Okresnému súdu Nitra.</p> <p>Sťažovateľ okresnému súdu vytýkal, že mu nebola doručená sťažnosť žalovaného proti uzneseniu, ktorým bol odmietnutý odpor proti platobnému rozkazu. Sťažovateľ síce z elektronickeho súdneho spisu zistil, že žalovaný podal predmetnú sťažnosť, a obratom k nej vypracoval vyjadrenie, ktoré odoslal elektronicky 12. júna 2019, ale napadnuté uznesenie bolo vydané už 11. júna 2019.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Podstatou sťažovateľových námietok vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu je jeho tvrdenie, že toto napadnuté uznesenie je nezákonné a zároveň nezvratne zasahuje do jeho procesného postavenia vo vzťahu k premlčanej časti ním uplatnenej pohľadávky, čím došlo podľa neho k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K porušeniu týchto práv malo dôjsť aj tým, že okresný súd nedal sťažovateľovi možnosť vyjadriť sa k sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o odmietnutí odporu proti platobnému rozkazu.</p> <p>Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity (bod 20 odôvodnenia tohto uznesenia) je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci,</p>

ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie vo veci samej právoplatne skončilo. Z princípu subsidiarity totiž vyplýva, že sťažnosť možno zásadne prerokovať a rozhodnúť o nej až po tom, ako napadnuté konanie bude skončené. V zmysle uvedeného v konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010, I, ÚS 161/2017).

Podľa už zhrnutého skutkového stavu (body 2.1 a 2.2 odôvodnenia tohto uznesenia) predmetné konanie pokračuje ďalej pred Okresným súdom Nitra. Sťažovateľ túto skutočnosť uznal, ale poukazoval na to, že v tomto konaní už nebude úspešný vo vzťahu k časti ním žalovanej pohľadávky, ktorá je premlčaná, lebo žalovaný vzniesol námietku premlčania. Sťažovateľ správne poukázal na to, že v prebiehajúcom súdnom konaní túto skutočnosť už nebude môcť žiadnym spôsobom ovplyvniť, a preto mala podľa neho otázka posúdenia opodstatnenosti, resp. neopodstatnenosti odporu zásadný význam vo vzťahu k zásahu do jeho práv vlastníť majetok a na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom sťažovateľa, že napriek neskončenému súdному konaniu je otázka posúdenia premlčanej časti pohľadávky po vznesení námietky premlčania pomerne jednoznačná (najmä ak sám sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti celkom otvorene potvrdzuje, že ide o premlčanú pohľadávku, pozn.). Ústavný súd sa ale nestotožňuje so sťažovateľovým hodnotením, že by predmetná situácia mohla nezvratným spôsobom zasiahnuť do jeho ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd, konkrétne do základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie (právo vlastníť majetok sťažovateľ neuviedol vo svojom petíte, spomenul ho iba v odôvodnení ústavnej sťažnosti, preto túto časť považoval ústavný súd iba za súčasť sťažnostnej argumentácie, pozn.). Zo základného práva na súdnu ochranu totiž v žiadnom prípade nemožno vyvodíť nárok na súdne osvedčenie naturálnej obligácie (premlčanej pohľadávky) aj po vznesení relevantnej námietky premlčania. To, že v prípade, ak by okresný súd odmietol odpor proti platobnému rozkazu, v konečnom dôsledku by osvedčil právoplatným platobným rozkazom práve takúto pohľadávku, nemožno považovať dôkaz o porušení základného práva na súdnu ochranu, ak sa tak napokon nestalo. Takáto situácia by mohla nastať iba za presne špecifikovaných podmienok, t. j. ak by žalovaný podal nespôsobilý odpor proti platobnému rozkazu a tento by bol následne právoplatne odmietnutý. V prípade, ak sa tak nestalo (v predmetnej veci totiž nebol odpor proti platobnému rozkazu právoplatne odmietnutý, hoci je sťažovateľ toho názoru, že mal byť, pozn.), nemôže sťažovateľ argumentovať touto možnosťou a zamieňať si ju s porušením svojho základného práva na súdnu ochranu.

Ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti navyše nemá právomoc posudzovať, či bol alebo nebol odpor proti platobnému rozkazu v upomínacom konaní vecne odôvodnený. Toto je úlohou príslušného všeobecného súdu, keďže ide o otázku zákonnosti, ktorá nemá ústavnoprávnu relevanciu. Vo vzťahu k samotnému napadnutému uzneseniu okresného súdu zužuje možnosti ústavného súdu aj fakt, že napadnuté uznesenie nemuselo obsahovať odôvodnenie (§ 15 ods. 6 zákona o upomínacom konaní), pretože išlo o rozhodnutie sudcu, ktorý rozhodol o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka.

Ústavný súd vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa nedoručenia sťažnosti proti uzneseniu o odmietnutí odporu proti platobnému rozkazu poukazuje v prvom rade na charakter upomínacieho konania, ktoré predstavuje skrátený (zjednodušený) spôsob konania a v porovnaní s obvyklým priebehom konania vykazuje výrazné odlišnosti. Najdôležitejšou odlišnosťou je, že v upomínacom konaní nie je pred vydaním rozhodnutia zisťovaný úplný skutkový stav ako pred vydaním iného rozhodnutia vo veci samej, skúmané je

	<p>splnenie procesných podmienok. Na vydanie samotného platobného rozkazu nie je potrebné vyjadrenie protistrany, podľa § 12 ods. 1 zákona o upomínanom konaní môže súd odmietnuť odpor proti platobnému rozkazu aj bez toho, aby vyzýval žalobcu na vyjadrenie, čiže celkom zjavne je tu v určitých procesných aspektoch obmedzená povinnosť konajúceho súdu bezodkladne doručovať podanie sporovej strany jej protistrane. K nedoručeniu sťažnosti proti uzneseniu o odmietnutí odporu proti platobnému rozkazu ústavný súd opakuje, že okrem už opísanej „zjednodušenosti“ skráteného konania navyše išlo o situáciu, keď rozhodoval sudca o sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. Výsledné rozhodnutie, teda napadnuté uznesenie, navyše ani nemuselo obsahovať riadne odôvodnenie. Napokon ústavný súd dodáva, že k predmetnej sťažnosti sa sťažovateľ v ďalšom priebehu konania (pred vydaním konečného rozhodnutia, pozn.) mohol vyjadriť. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľov argument, ktorý poukazuje na judikatúru (najvyššieho súdu, ústavného súdu aj Európskeho súdu pre ľudské práva) týkajúcu sa doručovania podaní protistrany v odvolacom a dovolacom konaní, nemožno vzťahovať aj na upomínané konanie.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <p>Ústavnú sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	vyšší súdny úradník konanie-upomínanie zákonnosť platobný rozkaz odpor premlčanie-premlčanie v obchodnom práve

spisová značka	IV. ÚS 40/2020
populárny názov	Povinnosť zachovávať mlčanlivosť
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	04.02.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 3 písm. c Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Samotný fakt, že osoba, ktorú sťažovateľ splnomocnil, aby ho (na základe jeho pokynov) zastupovala pri výkone pôsobnosti štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, bola zapísaná v zozname advokátov, neznamená, že by splnomocnenkyňa bola viazaná mlčanlivosťou advokáta vo vzťahu ku skutočnostiam, o ktorých sa dozvedela pri takejto svojej činnosti (nespadajúcej v konkrétnom prípade do výkonu advokácie).
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom okresného súdu uznaný za vinného zo spáchania (v bode I obžaloby) pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a) TZ vo viacčinnom súbahu so zločinom podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 TZ (v bode II obžaloby), za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 14 rokov. Skutkový základ spáchania

	<p>označených trestných činov spočíval (v podstate) v tom, že sťažovateľ (v bode I obžaloby) uzatváral s poškodenými zmluvy o sprostredkovaní prevodu členských práv a povinností v bytovom družstve, prijímal od nich za to platby, avšak prevod členských práv k družstevným bytom nezabezpečil a prijaté finančné prostriedky nevrátil, resp. v tom, že (v bode II obžaloby) od pracovno-personálnej agentúry pod falošnou zámenkou vylákal finančné prostriedky určené na výplatu miezd a odvodov svojich údajných pracovníkov, pričom tieto náklady od počiatku nemal v úmysle agentúre uhradiť a ani ich neuhradil. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré krajský súd (napadnutým) rozsudkom z 27. novembra 2014 podľa § 319 TP ako nedôvodné zamietol. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd (napadnutým) uznesením z 31. júla 2018 odmietol podľa § 382 písm. c) TP.</p> <p>Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich označených práv garantovaných ústavou a dohovorom, ku ktorému (podľa sťažovateľa) došlo napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý ich vydaniu predchádzal. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti okrem iného poukazuje na to, že v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku namietal skutočnosť, že súdy nižšieho stupňa prihliadli aj na výpoveď svedkyne, hoci tá ako advokátka zastupovala sťažovateľa na základe plnej moci, a teda bola viazaná povinnosťou mlčanlivosti, ktorej ju sťažovateľ nezbavil. Podľa sťažovateľa sa pritom najvyšší súd pri hodnotení zákonnosti výpovede označenej svedkyne, ktorá nebola zbavená mlčanlivosti, odchýlil od vlastnej aplikačnej praxe.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj sťažovateľom priloženej dokumentácie ústavný súd konštatuje, že označené rozhodnutie dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti, svojvôle alebo arbitrárnosti. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu poskytol náležitú, logickú a presvedčivú odpoveď na všetky podstatné dovolacie námietky sťažovateľa a jeho záver o nenaplnení sťažovateľom označených dovolacích dôvodov nemožno hodnotiť ako taký, ktorý by popieral zmysel a účel zákonných ustanovení vzťahujúcich sa na dovolacie konanie, a preto jeho rozhodnutie možno považovať za ústavne konformné.</p> <p>Najvyšší súd v reakcii na argumentáciu sťažovateľa v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (najmä) uviedol, že za porušenie práva na obhajobu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov, ako ani hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného. Podľa najvyššieho súdu z odôvodnení napadnutých rozhodnutí súdov nižšieho stupňa bolo zrejme, aké dôkazy boli vykonané, aké skutkové závery z týchto dôkazov súdy vyvodili a akými úvahami sa spravovali pri hodnotení dôkazov, a okresný súd tiež jasne uviedol, prečo nevykonal niektoré dôkazy navrhnuté sťažovateľom ako obvineným. Ďalej najvyšší súd poukázal na to, že sťažovateľ bol v priebehu súdneho konania zastúpený dvoma obhajcami a mal možnosť v miere, akú uznal za vhodnú, využívať všetky svoje procesné práva. Napokon najvyšší súd zdôraznil, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu, proti ktorému v skutočnosti smerovala dovolacia argumentácia sťažovateľa len formálne odkazujúca na označený dovolací dôvod. Takéto odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vedúce k záveru o nenaplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, implicitne obsahujúce odpovede aj na konkrétne dovolacie výhrady sťažovateľa (ktoré zopakoval aj vo svojej ústavnej sťažnosti, pozn.) považuje ústavný súd z ústavného hľadiska za udržateľné.</p> <p>Nad rámec odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k sťažovateľom poukazovanému právnenému názoru vyjadrenému v stanovisku</p>

trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 63/2009 (S 30/2010) ústavný súd uvádza, že stanovisko sa týka možnosti odmietnutia obžaloby a vrátenia veci prokurátorovi súdom (teda okolností predsúdneho konania), nie odsudzujúceho rozsudku. V kontexte uznania viny súdom by bolo porušením práva obvineného na obhajobu, ak by na hlavnom pojednávaní výpoveď svedka vykonaná v štádiu trestného konania pred vznesením obvinenia (nie teda, ak bol svedok znovu vypočutý aj po vznesení obvinenia s umožnením účasti obhajoby na výsluchu) bola jediným alebo rozhodujúcim dôkazom o vine obvineného. Z napadnutého rozsudku okresného súdu a napadnutého rozsudku krajského súdu však vyplýva, že vina sťažovateľa (aj vo vzťahu ku skutku v bode II obžaloby) bola preukázaná množstvom dôkazov (okrem výpovedí svedkov a poškodených najmä listinnými dôkazmi – zmluvami, faktúrami, výpismi z účtov, pozn.) bez toho, aby výpoveď jedného či viacerých konkrétnych svedkov bola pre odsúdenie sťažovateľa rozhodujúca v tom zmysle, že by nebola podporená ďalšími dôkazmi jednoznačne preukazujúcimi jeho vinu. Sťažovateľ navyše v priebehu hlavného pojednávania (až na základe dokazovania, na základe ktorého bola uznaná vina) mal možnosť aj vo vzťahu k jednotlivým vypočúvaným svedkom (za dodržania zásady kontradiktórnosti) klásť otázky a uvádzať skutočnosti na svoju obhajobu, a tak vyvrátiť dôvodnosť podozrenia zo spáchania žalovaných trestných činov, k čomu však zjavne nedošlo.

Pod právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v jeho napadnutom uznesení, že za zásadné porušenie práva obvineného na obhajobu nemožno považovať vlastnú úvahu orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov, keďže opačný prístup by bol v rozpore so zásadou viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], spadá aj výhrada sťažovateľa, že okresný súd odmietol vypočuť ním navrhovaných svedkov, predovšetkým ..., ktorá mala uviesť skutočnosti svedčiace v jeho prospech. Ústavný súd, akceptujúc uvedený právny názor dovolacieho súdu ako ústavne konformný, v tejto súvislosti poukazuje aj na odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorom odvolací súd (okrem iného) uviedol, že „z konania pred súdom prvého stupňa je zrejmé, že boli vypočutí aj svedkovia, ktorých navrhla obhajoba“, pričom vo vzťahu k svedkyňi ... sa krajský súd stotožnil s názorom okresného súdu, že jej výsluch by bol „zjavne nadbytočný“, keďže skutkové okolnosti týkajúce sa označenej osoby boli odlišné od skutkových okolností tvoriacich podstatu sťažovateľom spáchanej trestnej činnosti. Z uvedeného vyplýva, že (aj) na výhradu označenú v tomto bode dostal sťažovateľ v priebehu konania pred všeobecnými súdmi jasnú odpoveď, čo znemožňuje považovať postup konajúcich súdov za ústavne neudržateľný (nad tento rámec nehodnotí úplnosť dokazovania ani ústavný súd, keďže rovnako ako dovolací súd nie je súdom skutkovým).

Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd aj námietku sťažovateľa týkajúcu sa spôsobu vysporiadania sa najvyššieho súdu s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, v rámci ktorého sťažovateľ namietal skutočnosť, že súdy nižšieho stupňa prihliadli aj na výpoveď svedkyne ..., hoci tá ako advokátka nebola sťažovateľom zbavená povinnosti mlčanlivosti. Najvyšší súd v tejto súvislosti v napadnutom uznesení argumentoval (v podstate) tým, že uvedenú svedkyňu konajúcu v skutkovom omyle sťažovateľ využíval na páchanie trestnej činnosti, keď ho na základe ním udeleného plnomocenstva v určitom období zastupovala ako konateľka obchodnej spoločnosti ... a (na základe pokynu sťažovateľa) podpísala niektoré zmluvy s poškodenými osobami. Z vykonaného dokazovania podľa najvyššieho súdu pritom bolo zrejmé, že ... (v tom čase zapísaná v zozname advokátov, pozn.) neposkytovala svojou činnosťou sťažovateľovi (ani dotknutej spoločnosti) právne služby v zmysle zákona o advokácii, a preto sa na ňu povinnosť mlčanlivosti nevzťahovala. Ústavný súd na tomto mieste dodáva, že sťažovateľ ani v rámci ústavnej sťažnosti nepredložil žiadny dôkaz, ktorý by preukazoval, že menovaná mu poskytovala právne služby, resp. že medzi nimi existoval vzťah advokáta a klienta (z výpovedí svedkýň ... pred okresným súdom pritom vyplýva, že predmetné splnomocnenie spolu ostatnými písomnosťami prevzal zo spoločnosti práve sťažovateľ, pozn.). Samotný fakt, že osoba, ktorú splnomocnil,

	<p>aby ho (na základe jeho pokynov) zastupovala pri výkone pôsobnosti štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, bola zapísaná v zozname advokátov, neznamená, že by splnomocnenkyňa bola viazaná mlčanlivosťou advokáta vo vzťahu ku skutočnostiam, o ktorých sa dozvedela pri takejto svojej činnosti (nespadajúcej v konkrétnom prípade do výkonu advokácie).</p> <p>Za ústavne akceptovateľné napokon považuje ústavný súd napadnuté uznesenie aj v časti týkajúcej sa sťažovateľom uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, v rámci ktorej najvyšší súd vytkol okresnému súdu pochybenie spočívajúce v tom, že v rozpore so zásadou zákazu dvojitého pričítania priznal obvinenému (sťažovateľovi) aj príťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona (t. j. že spáchal viac trestných činov), hoci skutočnosť spáchania viacerých trestných činov už zvýšenia trestnej sadzby za použitia asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona. Najvyšší súd však zároveň poukázal na to, že prvostupňový súd vo výroku o treste zohľadnil § 38 ods. 7 Trestného zákona, podľa ktorého (ani) § 38 ods. 4 Trestného zákona o zvýšení dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu tretinu pri prevažujúcom pomere príťažujúcich okolností sa pri ukladaní úhrnného trestu podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona nepoužije, čo znamená, že reálne popri zvýšení hornej hranice trestnej sadzby o jednu tretinu (na základe asperačnej zásady) nezvyšoval aj dolnú hranicu trestnej sadzby (na základe prevyšujúceho pomeru príťažujúcich okolností). Z uvedeného z pohľadu ústavného súdu vyplýva, že najvyšším súdom vytknuté pochybenie okresného súdu týkajúce sa výroku o treste nemalo negatívny vplyv na postavenie sťažovateľa (t. j. trestná sadzba mu nebola zvýšená pre prevahu príťažujúcich okolností), a teda dovolací súd v tomto smere ani nemal čo vo vzťahu k výške uloženého trestu naprávať.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <p>Ústavnú sťažnosť odmieta.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>Najvyšší súd Slovenskej republiky: Tpj 63/2009 (S 30/2010)</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>svedok-výsluch svedka odvolanie subsidiarita dovolanie-dovolacie dôvody mlčanlivosť advokát, advokácia-právna pomoc</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.